

קיו א מיי פ"ז מהל'
סנהדרין הל"ב סמנ
לאזין קלט:
קיו ב מיי שם הלכה ג
וע"כ צ"מ:
קיו ג ד מיי שם הל"ד
וע"כ צ"מ:
קב ד מיי שם פט"ו הלכה
ח סמנ שם:
קבא ז מיי שם הל"ט:
קבב ז מיי שם הל"י:
קבג ח מיי שם הל"ט:
קבד ט מיי שם הל"א:
קבה י מיי שם הל"ב:
קבו ב מיי שם פ"ו הלכה
ה:

הגהות הגר"א

[א] במשנה (ושמרתם
את בו' עד לתחלת
המקרא) תל"מ (וכן
לימא פירושמי וע"כ רש"א
ובהגר"א ח"א ס"ס
ת"ר):

תורה אור השלם

(א) ואמר אליו מה
המכות האלה בין ידך
ואמר אשר הפיתו בית
מאקה"י (וכי"ה יו)
(ב) והנה אם בין הכות
הרשע והפילו השפט
והקרו לפניו כדו
רשעתו במקספר:
(דברים כ, ב)

(ג) אם לא תשמור
לעשות את כל דברי
התורה הזאת הנכתבים
בספר הזה לראיה את
השם הנכבד והנורא
הזה את יי אלהיך:
והפלא יי את מכתך
ואת מכות ורעך מכות
גדלות ונאמנות וחלים
רעים ונאמנים:
(שם כח, ג-ה)

(ד) ושמרתם את דברי
הברית הזאת ועשיתם
אתם למען תשכילו
את כל אשר תעשו:
(דברים כח, ח)

(ה) והוא רחום יכפר עון
ולא ישחית והרבה
להשיב אפו ולא יעיר
כל חמתו: (ההלים עח, ח)

ליקוטי רש"י

מה המכות האלה בין
ידך בין כפיך שם
מלקין עובדי עזריה.
ואמר אשר הפיתו בית
מאקה"י. אשר להבני
והולכתי לדרך הישרה
[וכי"ה יג, ט]. הוסיף יו.
שלת צ"ד למי שמיני
מלקות רצועה אחת.
יותר על שאמרו צ"ד
שיכול לקבל ומת גולה על
ידו [ב"ק לב].

לעזי רש"י

דשקושר"א. פירוש
לפרוס לקרוע נמקום
הספר, להחיר ספר
(צנצנדים).

כב:

אלו הן הלוקין

פרק שלישי

מכות

ריב"ז

מסורת הש"ס

עם הוספות
(א) קדושין לג: [ע"ש].
(ב) צ"ק פד, ג סס לג:
(ד) ויקרא יט כ,
(ה) דברים כה ג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומרו ואמרוהו
ואמרו שאין יכול לקבל:
(ב) שם נמשנה כפולה
אחת לשתיים ושתיים
לארבע ושתי: (ג) רש"י
ד"ה ורמינהו וכו' ומרו
ואמרוהו ואמרו אינו
יכול וכו' דלא שי לך בין
לקה ללא לקה דהא הכא
בין שאמרוהו כ"ל ומינה
נמי נמחק: (ד) ד"ה
כפולה וכו' שהן ארבע
ועוד שתי רצועות כ"ל
ומינה ואזין נמחק:
(ה) תוס' ד"ה הא
למרוהו לומיה פי' זו
ביום וכו' שלא יוכל אז
לקבל קאמרה מתימין
דלוקה אי לא לקי
דאזלינן בתר אומד
הראשון וכו' וכן בדינא
דסיפא אמרוהו וכו' בתר
השני ולוקה אס לא לקה
כנר כל הי"ת דאומד
ראשון הייה טעות
ואזלינן בתר בתרא
וברייתא דאמרוהו
לאומד אחרון למחר
אזלינן בתר הראשון
ופטור מללקות
ארבעים הס"ד וכו'ל
ועל מינות בתר אומד
הראשון ונמתיך לו ג"כ
כיון שלא הגיע להשמות
לא היי הכתשה והלכך
אזלינן בתר אומד הראשון
כיון שלא הכתיש ונמתיך לו
עד שיצריא ציור וילקא כו'
[אבל אמרוהו] למחר
תלינן שמה הכתיש ואזלינן
אחר האמרו וכן דנינא
דסיפא כשאמרוהו [ל"מ
וכו' ביום אמרוהו לקבל
כולם אזלינן בתר השני
וברייתא כשאמרוהו
למתיך תלינן דאומד
הראשון לא היה בטעות
ואזלינן בתריה ולוקה י"ת
וא"מ דנינא דרש"א נמי
כשאמרוהו לקבל כולם וכו'
ביום אמרוהו שלא יוכל
לקבל [נימא דאומד]
הראשון היה טעות וניל
בתר השני ו"ל דכיון
דאומד שני שלא יוכל אז
ביום לקבל ארבעים
אומדן אותו נכך [שאומד
ראשון היה] כשימתחוק
ביומר וא"מ אומד הראשון
אינו טעות:

הגהות וציונים

[א] צ"ל וכו' בין
בתפ"י [גליון] ובכת"י
וה"בן הוא לוקה את
היתירה בין בתפ"י:
[ב] ראשונים וכת"י
[ציונים: ג] [משום
דכתיב בו ונקלה מצוה
לגדול כ"כ תוס' סוטה ח
ע"א ד"ה והכהן]
[גליון]: [ד] [ממה
דייתמר לקמן כג ע"א
פיסקא "רשתי רצועות
תנא של חמור" מוכח
דבמשנה לא תנא "של
חמור" וכן במשנה
במשניות ליתא והכי
אית' ושתי רצועות
עולות וכו' [גליון]:
[ה] אולי צ"ל ב"ס
(רש"י, וכו"ה בדפ"ר
כ"ה בדפ"ר, ואינו מרש"ל
ובכת"י נוסף ובהן היה מכה: [ז] צ"ל אזלינן בתר אחרון [חזו"א ח"מ סי' יח]: [י] צ"ל כמו שיאמרוהו שהרי אמרוהו שאין יבול ללקות כ"ל אבל (שם): [כ] צ"ל הראשון (שם): [ל] "שהרי אמרוהו שאין יכול ללקות כלל" מיותר כאן (שם): [מ] כאן יש להוסיף דאומד ראשון היה טעות ואזלינן בתר בתרא [חזו"א שם]: [נ] צ"ל בימא אחרא, והס"ד והשאר נמחק [חזו"א שם וע"כ ב"ח ומראה חן]:

הא דאמרוהו ליומי. (ה) זו צום
שאמרוהו לקבל חזרו ואמרוהו
שלא יוכל אז אמרה מתני' דלוקה דאי
לא לקי אזלינן בתר אומד הראשון^א
ונמתיך לו עד שיצריא וילקא כמו
שאמרוהו^ב אבל אס אמרוהו אומד שני
למחר שמה הכתיש אחר הראשון
ואזלינן בתר האחרון^ב ופטור שהרי
אמרוהו שאין יכול ללקות כלל^ב וכן
מדינא סיפא אמרוהו מתחלה לקבל
י"ת וכו' צום אמרוהו לקבל כולם
אזלינן בתר השני ולוקה אס לא לקה
כנר כל הי"ת^ב וצרייתא כשאמרוהו
צום אחרון^ב אבל אומד ראשון
היה טעות ואזלינן בתר בתרא:
רצ"י

ואמרו שאין יכול לקבל ארבעים פטור
אמרוהו לקבל שמונה עשרה ומשלקה
אמרו שיכול הוא לקבל ארבעים פטור:
גמ' מ"ט אי כתיב ארבעים במספר הוה
אמינא ארבעים במניינא השתא דכתיב
במספר ארבעים מנין שהוא סוכם את
הארבעים אמר רבא כמה מפשאי שאר
אינשי^א דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי
מקמי גברא רבה דאילו בס"ת כתיב
ארבעים ואתו רבנן בצרו חדא: רבי יהודה
אומר ארבעים שלימות וכו'^ב: אמר ר' יצחק
מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב^א מה המכות
האלה בין ידך ואמר אשר הכתי בית מאהבי
ורבנן ההוא בתינוקות של בית רבן הוא
דכתיב: אין אומדן אלא במכות הראויות
וכו': לקה אין לא לקה לא ורמינהו אמרוהו לקבל ארבעים וחזרו (ה) ואמרו שאין
יכול לקבל ארבעים פטור אמרוהו לקבל שמונה עשרה וחזרו ואמרוהו שיכול
לקבל ארבעים פטור אמר רב ששת לא קשיא^א הא דאמרוהו ליומי^ב הא דאמרוהו
למחר וליומא אחרא: **בתנ"י** עבר עבירה שיש בה שני לאוין אמרוהו אומד
אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתרפא וחוזר ולוקה: **גמ'** והתניא אין אומדן
אומד אחד לשני לאוין אמר רב ששת לא קשיא^א הא דאמרוהו לארבעים וחדא
הא דאמרוהו לארבעים ותרתי: **בתנ"י** כיצד מלקין אותו כופת שתי ידיו על
העמוד הילך והילך וחזן הכנסת אוחו בבגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו
נפרמו עד שהוא מגלה את לבו^ב והאבן נתונה מאחוריו חזן הכנסת עומד עליו
ורצועה בידו של עגל כפולה (ג) אחד לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של
חמור^ד עולות ויורדות בה ידה טפח ורחבה טפח וראשה מגעת על פי כריסו
ומכה אותו שליש מלפניו ושתי ידות מלאחוריו ואינו מכה אותו לא עומד ולא
יושב אלא מומה שנאמר^א והפילו השופט^ב והמכה מכה בידו אחת בכל
כחו^ב והקורא קורא^א אם לא תשמור לעשות וגו' והפלא ה' את מכותך ואת
מכות וגו' וחוזר לתחלת המקרא^א ושמרתם את דברי הברית הזאת וגו'
וחותם^ד והוא רחום יכפר עון וגו' וחוזר לתחלת המקרא^א ואם 'מת תחת
ידו פטור^א הוסיף לו עוד רצועה אחת ומת הרי זה גולה על ידו^ב נתקלקל
בין בריעי בין במים פטור רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים:
מ"ט

וה"נ בין שאמרוהו לארבעים בין
שאמרוהו לשמונה עשרה לא עדיין
ליה אלא אומד ראשון וקשה בין
מרישא ובין מסיפא: הא דאמרוהו
ליומי^א. מתניתין כשאמרוהו ליומיה לקבל
מ' או שמונה עשרה והלכך כי חזרו
ואמרו זו צום שאין יכול לקבל אז
יכול איגלאי מילתא דאומד שלהם לא
היה כלום כיון דזו צום סתרו כל
מה שאמרו שהרי זה לא נשתנה ולא
הכתיש צהרות מועט כזה ויש לומר
דהס טעו באומד הלכך כי אמרו
תחלה לארבעים וחזרו ואמרו זו צום
שאין יכול לקבל אס לקה מקמתן
פטורין אותו שהרי נתצוה ואס לא לקה
הרי הוא כמי שלא אמרוהו כלל ועכשיו
הוא דמעיינו צדינה ואמרו אין יכול
וממתינן לו עד שיצריא והיו אומדן
אוחו אומד הראוי לו וכן אמרו תחלה
ל"מ וכו' צום חזרו ואמרו שיכול לקבל
ארבעים איגלאי מילתא דטעו באומד
ראשון ואינו כלום והלכך אס לקה כנר
כל השמונה עשרה פטורין אותו לכיון
דנינא מצ"ד כנר ציון צ"ד הוא להחזירו
אבל לא לקה ראשון להוסיף על אומד
ראשון דאינו כלום: ובריייתא כשאמרוהו
למחר או ליומא אחרא. ליום אחר
דהוא ודאי אומד גמור הוא שיפה
עיינו שהיה יכול זה לקבל עד אותו
יום כך וכן מכות אלה נשתנה והכתיש
הלכך כי אמרוהו לארבעים עד יום
פלוגי וכשהגיע יום פלוגי אמרו שאין
יכול לקבל כולם^א אומד ראשון אומד
גמור היה והואיל ונשתנה ונתקלקל
שאין יכול לקבל פטור אע"פ שלא לקה
שהרי נתצוה באוחו אומד וכי אמרוהו
נמי לשמונה עשרה עד יום פלוגי
וכשהגיע יום פלוגי אמרו שיכול לקבל
ארבעים אין לוקה אלא אומד ראשון
דאומד גמור היה כך נראה לרצ"י.

לישנה אחרונה מתני' דאמרוהו ליומיה לקבל ארבעים והלכך אין פטורין אותו אלא אס כן לקה דודאי יהא זו כח לקבל קנת מן
המכות אמרוהו לקבל ליום או ליומים ודאי אין זו כח ואס חזרו צהס פטור מיד וכן קיבל ר' מת"ע ולא נהירא דמשום דאמרוהו
ליומיה אמאי צריא לן שיהא לן שיהא זו כח לקבל קנת מן המכות אס אומדן שאין יכול ואנן אמרינן לילקי ולימות ועוד דאס לקה אמרינן
צמתניתין ולא דמלקינן ליה לכתחלה. מ"ר: **בתנ"י** עבירה שיש בה שני לאוין. כגון חורש צשור וחמור וכלאים צכרס: ואם לאו.
דלא אמרוהו אומד אחד אלא ללאו אחד אמרוהו תחלה לוקה ומתרפא: **גמ'** אמרוהו לארבעים וחדא. כל מה שאומדן עליו עד
שלשים ותשע חשבינן משום חד לאו דכך הוא דינו למלקות ארבעים חסר אחת על לאו אחד ואס מוסיפין עליו אפילו שלש מכות דהוה
לכו ארבעים ותרתי חשבינן אותן שלש אומד ללאו האחר ואס לא הוסיפו אלא שמים מכות דהוה לכו ארבעים וחדא לוקה שלשים
ותשע משום לאו אחד ומתרפא וחוזר ולוקה דמכות שאינן ראויות להשתלש לא מלקינן ליה: **בתנ"י** על העמוד. עץ אחד נעוץ צקרקה
וגוצה כנגד שתי אמות או אמה וחצי והוא כפוף ומוטה על אותו העמוד כאלס הנסמך על צריח דלת ותולה ידיו למטה וכופתין לו ידיו
צלידי העמוד: חזן. שמש הקהל ולא שמעתי זו שום משמעות^א: נפרמו. דשקושר"א צלע"ז קריעה של תפירה: מואחריו. של נידון:
בפ"ה אחת לשתיים. ועוד רצועה אחרת כפולה לשמים היינו שתי רצועות שהן ארבע (ז) ואותן השתי רצועות עולות ויורדות צה כלומר
אותן שתי רצועות היו תלויות צאמנע הרצועה ושל חמור לקיים צהן יצא מי שמכיר צצום צעליו כו':^א היה מכה. וכשהוא מגציה
ידו ומוריד הן עולות ויורדות כך קיבל רצי מעיקרא ולא נהירא לשון אחר מפי רצי עולות ויורדות כן דרך תפירה של רצועה תוחצ
ראש רצועה צנקצ כנגד מטה וחוזר ותוחצ צנקצ אחר דרך מעלה ונראה כמעלה ומוריד: ידה טפח. מקל שתלויה צה ארכה
טפח ורצועה עצמה רחצה טפח ומגעת עד פי כריסו שמשער כך שכשהוא מכה כלה ראשה של רצועה צפי כריסו צתחלת כריסו
שהמכה עומד צנצ המוכה ומכה אותו צרוחצ גצו הלכך אורכך הרצועה צרוחצ כל גצו עד מקום שמתחיל שם הכרס ואף ע"ג
דאמרן לעיל האצן נחונה לה לאחוריו אע"כ היה הוא משלתף עצמו לצד צדו והיה מכה צרוחצו: שלישי מ"פניו. על הצטן ושתי ידות
מאחוריו צגמרא מפרש טעמא: והקורא קורא אם לא תשמור. הא מייפשט פשיטא לן דצעי קריאה כדאמרן [כריתות] (דף יא).
צקורת תהיה^א צקרייה תהא ולהכי קתני הכא והקורא: אם מת תחת ידו פטור. דשליח צ"ד הוא ואמרן לעיל (דף ט). ילא האצ
המכה את צנו ושליח צ"ד: הוסיף לו רצועה. על האומד ומת ה"ו גולה על ידו ולא דמי להכהו עשרה צני אדס צעשר מקלות דאמרין
צהנשרפין (סנהדרין דף עח). כולן פטורין דההיא אוקימנא לה צגוסס צדי אדס: נתקלקל בו פטור. דכתיב^א ונקלה והרי נקלה: **גמ'**
אין

ובכת"י, אלא שמהרש"ל הגיה כלפנינו: [א] בדפ"ר ב"סם וכ"ה ברש"י, וע"כ בציון הקודם: [ב] ורש"ל אומר שהוא לשון חזוה פירוש וראה צרכי העיר (גליון): [ג] דה"א רש"ל (גליון) כ"ה בדפ"ר, ואינו מרש"ל
ובכת"י נוסף ובהן היה מכה: [ד] צ"ל אזלינן בתר אחרון [חזו"א ח"מ סי' יח]: [ה] צ"ל כמו שיאמרוהו שהרי אמרוהו שאין יבול ללקות כ"ל אבל (שם): [ו] צ"ל הראשון (שם): [ז] "שהרי אמרוהו שאין יכול ללקות כלל" מיותר כאן (שם): [ח] כאן יש להוסיף דאומד ראשון היה טעות ואזלינן בתר בתרא [חזו"א שם]: [ט] צ"ל בימא אחרא, והס"ד והשאר נמחק [חזו"א שם וע"כ ב"ח ומראה חן]: